

[Ole Bjørn Kraft.]

telse, at en sådan mulighed kan komme til at foreligge, forbereder man sig også for at være rede til at tage de spørgsmål op, som i så fald vil møde os, at man altså ikke sidder med hænderne i skødet, men foretager de fornødne undersøgelser. Der vil ikke være megen mening i den højtærede ministers udtalelse på dette punkt, hvis dette ikke er tilfældet, Vi er altså enige med regeringen i, at kræfterne må sættes ind — hvor vi har kræfter; vor indflydelse er jo ikke overvældende stor — på, at spørgsmålet om frihandelsområdet kan få en tilfredsstillende løsning. Men vi vil gerne understrege, at døren for en anden udvej ikke må lukkes.

Jeg vil gerne stille det direkte spørgsmål til minister Krag: har regeringen tillid til, at der i en sådan situation, hvor alt andet er mislykkedes, vil blive åbnet en dør til fællesmarkedet for os? Det er unægtelig af stor betydning at vide, hvordan regeringens vurdering heraf er, for vi har jo ikke fået noget tilsagn om, at vi kan blive medlem af fællesmarkedet.

Til sidst vil jeg gerne sige nogle ord om det nordiske. Det er min opfattelse, at hvis det nordiske fællesmarked var blevet dannet, havde vi i dag stået stærkere i de forhandlinger, vi nu er inde i; men det er jo ikke lykkedes, og jeg tror, det må erkendes, at en nordisk toldunion ikke kan være et alternativ til en europæisk ordening. Men det er mit partis opfattelse, at den bedste løsning for Norden og for os vil være en nordisk toldunion som et led i et frihandelsområde, hvori landbrug og industri deltager. At skulle skille os også i den økonomiske politik fra de øvrige Norden vil være en beslutning, som mange vil føle som næsten umulig; men det er vel til gengæld også kun få, der vil bestride, at det kan blive nødvendigt som den yderste konsekvens.

Den højtærede minister for udenrigsøkonomi har stillet det spørgsmål: kan vi nøjes med den nordiske toldunion? Og ministeren har i en tale selv besvaret det med, at det kan vi desværre ikke. Heri er efter alt, hvad der foreligger, også det samlede danske erhvervsliv enig.

Det er vist nødvendigt at tilføje, at indtil i dag har vi ikke sikkerhed for, at Norge vil tilslutte sig en nordisk toldunion, end

ikke som et led i frihandelsområdet. Her har vi kun et håb at støtte os til. Det vil være rimeligt i denne forbindelse — med den kritiske situation, forhandlingerne om frihandelsområdet nu nærmer sig med raske skridt, thi de næste møder i Bruxelles vil blive af meget afgørende betydning — at vi fra det danske folketing retter en appel til vore nordiske venner om at yde de danske synspunkter al mulig støtte. Jeg ved vel, at de ved de sidste drøftelser har støttet os, men måske en mere samlet nordisk aktion kan blive nødvendig også i Norges og Sveriges egen interesse, således som forhandlingerne har udviklet sig. Alle, der livet igennem har arbejdet for sammenholdet i Norden, må være ængstelige for udviklingen i dag. Den chance, der endnu menes at eksistere for et nordisk fællesskab under en europæisk uundgåelig nyudvikling, må udnyttes fuldt ud.

Det vil ikke være let at overvurdere rækkevidden af de beslutninger, vi vil stå over for, inden dette år er gået til ende. Det danske folk har ret til af regering og folketing at vente fordomsfrihed og årvågenhed. Vi ser det fra mit partis side som et stort ansvar for den høje regering ikke at lade en optimisme, der ikke har rod i virkeligheden, være bestemmende for sine handlinger. Det er af afgørende betydning ikke at forpasse tiden. Hvis fællesmarkedet bliver den mulighed, der efter andre forhandlinger sammenbrud står tilbage, hvis vi skal blive i stand til at forsvare vort lands fremtidige eksistensmuligheder, må det ikke med rette kunne siges, at vi har forpasset tiden. Det må heller ikke med rette kunne siges, at vi har ført en sådan politik her i landet, at vi ikke vil være i stand til at tage den konkurrence op, som vi bliver stillet over for i spørgsmålet om investering og i spørgsmålet om omkostningsniveau.

Til sidst vil jeg gerne sige, at vi må se det som vort mål at løse denne opgave ved en objektiv behandling af de muligheder, som udviklingen vil give os, og at søge at løse den i fællesskab.

Aage Fogh: Baggrunden for det spørgsmål, der er til debat her i aften, de europæiske fællesmarkedsplaner, må søges i perioden efter den store krig, der har skabt